

Dia de les aliances i tancament del FSM 2009: consideracions finals

Belém do Pará, 2 de febrer de 2009.- Ahir diumenge es tancava El 9é FSM nascut el 2001 a Porto Alegre com a contracimera dels moviments socials, alternativa a les reunions de Davos. Anomenat "Dia de les Aliances", la jornada va dividir-se en assemblees temàtiques al matí i una assemblea general a la tarda, que com a recapitulació resumia els acords i les propostes de cadascuna de les més de vint assemblees del matí.

Aquesta trobada s'haurà tancat amb la participació de prop de 150.000 persones de 120 països entre inscrits, conferenciants i habitants de Belém. S'han inscrit al voltant de 4.000 organitzacions, la majoria de les quals d'Amèrica Llatina -prop de 2.500- seguida d'Europa amb 491 organitzacions, Àfrica 489, Àsia 334, Amèrica del Nord 155, Amèrica Central 119 i Oceania 27, el primer FSM on participen.

A l'Assemblea per definir les propostes de continuïtat sobre el Fòrum van manifestar les dues visions existents dins del Consell Internacional del FSM. Per una banda, El FSM com un espai de debat i d'articulació d'iniciatives, enteses com un esdeveniment de diversos dies i, per una altra, un moviment d'acció i d'incidència amb propostes, entès com un procés permanent. Ara per ara, el format dels fòrums respon a la primera de les dues visions.

Durant l'assemblea, van sorgir propostes per establir xarxes temàtiques i continentals que promourien dos o tres mobilitzacions mundials a l'any i l'impuls de fòrums socials locals. Hi havia unanimitat a considerar que el FSM no és sinònim de mobilització mundial eficaç, per la qual cosa es vol estimular més l'acció, la permanència i l'ancoratge local. Entre les propostes, des de fer una consulta social mundial per definir una acció mundial global a la creació d'espais autònoms originats pels moviments, a l'estil de les comunitats de l'EZLN -Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional-, per cert, gran absent del FSM.

Respecte al FSM es va valorar de manera positiva l'experiència de Belém expandit, que va permetre establir més de 30 videoconferències amb diversos llocs del món, entre els quals Tortosa, Palma de Mallorca o Barcelona. Tanmateix, es va criticar l'excessiva dispersió de les activitats, onze eixos temàtics i més de 2.300 activitats que no propiciaven la focalització temàtica ni la reflexió conjunta.

Respecte a l'organització, s'ha criticat la presència del Banco do Brasil i Petrobrás, amb interessos dins de l'agroindústria i grans contaminadors, dins del grup de patrocinadors del FSM, entre els quals hi ha també l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, que hi ha col·laborat per pagar passatges d'avió a participants d'Àfrica i Àsia. Igualment, l'economia solidària, amb més de 1.000 productors i 400 estands dins del Fòrum, no ha estat una pràctica dins del Fòrum. Tot i l'intent simbòlic d'introduir una moneda pròpia -l'Amazonida-, el clima de mercat i el consumisme d'artesania, va prevaler el preu dels llibres nous -comparativament molt cars al Brasil-; no s'oferia cap avantatge pel fet que les llibreries es trobessin dins del Fòrum. Artesania, llibres, i menjars i begudes van representar un bon negoci durant tots els dies.

Tot i així, la major incoherència del Fòrum de Belém va ser alienar-se dels barris que envoltaven els recintes universitaris on tenia lloc l'esdeveniment. Terra Ferma i Guamá, amb prop de 200.000 habitants, figuren entre els barris més pobres, perillosos i marginals de la ciutat. Per garantir la seguretat dels participants al Fòrum, dies abans que comencés es van empresonar "preventivament" més de 300 persones -entre elles uns 200 adolescents-, en un cas flagrant de violació dels drets

humans de joves pobres. Uns barris on els talls d'aigua son freqüents i on la policia és absent, van notar canvis substancials durant el Fòrum, però no van rebre informacions de part de l'organització del FSM per afavorir la seva participació.

El tancament del FSM es va fer a la tarda, amb una assistència d'unes 2.000 persones. Durant la lectura dels manifestos de les diferents assemblees van ser freqüents les proclames de solidaritat amb la població de la franja de Gaza i les propostes de boicot a Israel. Es van definir dies de mobilització mundials com ara el 12 d'octubre per la defensa de la terra i els pobles indígenes, la setmana de mobilització global contra la guerra i el capitalisme entre el 28 de març i el 4 d'abril, o el 30 de març, dia d'acció de solidaritat amb el Poble Palestí. També es va proposar la creació de xarxes, com ara la Xarxa Mundial dels Drets Col·lectius dels Pobles, segons va anunciar la portaveu de l'assemblea dels drets col·lectius dels pobles, que va fer el seu discurs en gallec.

Es va demanar el tancament de Guantánamo i de la base dels EUA a Manta, Equador, i la desaparició dels murs de Palestina, Mèxic i Ceuta i Melilla. Igualment, es va denunciar la criminalització de la protesta social i les amenaces que reben els defensors dels drets humans. L'assemblea de la Pan-Amazònia, que transmetia les reivindicacions mediambientals, va demanar la lliure circulació entre els països de la conca de l'Amazones, una pau justa i duradora a Colòmbia, la condemna de les transnacionals mineres, energètiques i l'agroindústria del transgènic i la preservació de l'Amazònia, el pulmó verd del planeta.

Malgrat les crítiques, el comitè organitzador del FSM expressava la seva satisfacció pel funcionament i els resultats d'aquest 9è FSM; caldrà seguir atentament les valoracions que aniran sortint. Per la seva banda, per a aquells que van participar als primers fòrums de Porto Alegre, l'esperit comunitari i propositiu del Fòrum es va diluint: massa dispersió d'activitats, poques dinàmiques de trobada entre els participants, massa consumisme "solidari" o manca d'actitud ecològica.

Toni Royo
Tècnic Federació Catalana d'ONGD